

KANDIDATUPPSATS I STATSVETENSKAP
VÅRTERMINEN 2014

FEMINISTISK SÄKERHET

EN FÅFALLSTUDIE I FN:S BEAKTANDE AV FEMINIST SECURITY THEORY'S
KRITIK I FREDSBEVARANDE OPERATIONER



UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF POLITICAL SCIENCE

FÖRFATTARE: JULIA ANDRÉN
HANDLEDARE: FREDRIK DYBFEST HJORTHEN

ANTAL ORD: 11955

ABSTRACT

Den tilltagande betydelsen av att skydda civilbefolkningen i fredsbevarande operationer har genomgått en påtaglig utveckling, följt av delade meningar om vad säkerhet innebär. Jag framhåller att utvecklingen skall förstås som specifikt problematisk i den meningen att kvinnor har blivit alltmer utsatta i konflikter, vilket samtidigt beskrivs som ett understuderat förhållande inom forskningsområdet. Med utgångspunkt i Feminist Security Theory syftar den här uppsatsen till att studera förekomsten av ett feministiskt perspektiv i internationell säkerhetspolitik. I samband med antagandet av UNSCR 1325 om kvinnor, fred och säkerhet år 2000 beskrevs för första gången kvinnors ställning i konflikter i form av en säkerhetsfråga och därmed inte längre enbart inkluderat i FN:s mänskliga rättigheter. Således bereddes utrymme för nya möjligheter att hantera säkerhetsutmaningar på. I den här uppsatsen studerar jag hur FN i praktiken förhåller sig till FST:s kritik i fredsbevarande operationer. Fallstudiemetoden tillämpas för att synliggöra huruvida FN:s hållning stämmer överens med den praktiska implementeringen. Analysen omfattas av UNOMIL och UNMIL rörande konflikten i Liberia, samt UNOMSIL och UNAMSIL vilka tillämpades med anledning av konflikten i Sierra Leone. Fall av fredsbevarande operationer vilka har ägt rum före respektive efter etablerandet av UNSCR 1325. Studien visar på att FST i högre utsträckning kan härledas till de berörda fallen efter etablerandet av UNSCR 1325.

Nyckelord: *Feminist Security Theory, FN, Peacekeeping operations, UNSCR 1325*

INNEHÅLL

1. INTRODUKTION	
1. 1. PROBLEMFORMULERING	s. 1
1. 2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	s. 2
1. 3. DISPOSITION	s. 3
2. TIDIGARE FORSKNING OCH TEORETISKT RAMVERK	
2. 1. FN	s. 3
2. 2. FREDSBESVARANDE OPERATIONER	s. 4
2. 3. HUMAN SECURITY	s. 5
2. 4. FEMINST SECURITY THEORY	s. 5
2. 5. GENDER MAINSTREAMING	s. 7
2. 6. UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL RESOLUTION 1325	s. 7
3. METOD OCH DESIGN	
3. 1. FALLSTUDIER	s. 8
3. 1. 1. THE METHOD OF STRUCTURED, FOCUSED COMPARISATION	s. 9
3. 1. 2. VAL AV FALL	s. 10
3. 2. VAL AV MATERIAL	s. 12
3. 3. OPERATIONALISERINGAR	s. 13
3. 3. 1. TOLKNING	s. 15
3. 4. GENERALISERBARHET	s. 16
3. 5. VALIDITET	s. 16
4. ANALYS OCH RESULTAT	
4. 1. FALLEN UNOMIL OCH UNMIL I LIBERIA	s. 17
4. 1. 1. BESVARANDE AV FRÅGOR	s. 19
4. 2. FALLEN UNOMSIL OCH UNAMSIL I SIERRA LEONE	s. 23
4. 2. 1. BESVARANDE AV FRÅGOR	s. 24
5. SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION	s. 29

1. INTRODUKTION

1. 1. PROBLEMFORMULERING

Samtida konflikters förändrade karaktär i form av inbördeskrig följt av brott mot de mänskliga rättigheterna har kommit att placera civilbefolkningen, främst kvinnor och barn under alltmer osäkra förhållanden. Andelen civila offer i konflikter under 1900-talets början utgjorde föga 10 procent av det totala antalet krigsoffer i världen jämfört med dagens 80 procent (FN-förbundet 2005, s. 10). Vidare berör konflikter och fredsbevarande operationers effekter kvinnor och män på skilda sätt. Det könsrelaterade och sexuella våldet mot kvinnor är ett otvivelaktigt exempel. I de båda konflikterna i Sierra Leone och Liberia utsattes åtminstone 50 procent av kvinnorna för sexuellt våld. Rekordhöga 4,9 procent HIV/AIDS-fall uppskattas nationellt kunna ha mätts i konflikten i Sierra Leone (Bellamy & Williams 2010, s. 360, 367). Lika bekymmersam är trenden av att kvinnors säkerhet utmanas då de sällan tillåts erhålla rollen som beskyddare i konflikter, ett resultat av att kvinnor i första hand fortsatt porträtteras som offer. Under 2008 kunde det kvinnliga deltagandet i form av andel personal i samtliga operationer uppmätas till 1,9 procent (Bellamy & Williams 2010, s. 363). Utvecklingen i konflikter och i samband med tillämpandet av fredsbevarande operationer är representativ för de senaste decennierna.

FN:s kollektiva säkerhetssystem vilket uppkommit och utvecklats med anledning av att hantera mellanstatliga konflikter föreligger inte fullgott lämpat för dagens konfliktbild, vilket onekligen har äventyrat kvinnors säkerhet (Nye Jr & Welch 2011, s. 207). Behovet av ett ökat fokus på *mänsklig säkerhet* har kommit att beaktas, dock inte i tillräckligt hög utsträckning med hänsyn till kvinnors säkerhet. Den teoretiska diskussionen för säkerhet har således kommit att se till säkerhetsbegreppet genom att betona vilka som verkligen är *säkrade* i konflikter. Kritiken till FN:s fredsbevarande operationer vilket blir fokus för den här uppsatsen, skall baseras på en feministisk säkerhetsteori. "Feminist Security Theory" understryker behovet av att skriva om säkerhetsbegreppet och visar på hur alternativa metoder kan utmana de traditionella genom att sträva efter en inkluderande och gemensam säkerhet (Blanchard 2003, s. 1289).

FN:s senare ansträngningar vad avser erkännandet av human security och exempelvis Responsibility to Protect, indikerar på ett förhållningssätt i förändring. FN:s fredsbevarande operationer med syftet att ge skydd åt civilbefolkningen har genomgått en påtaglig utveckling. Utvecklingen skall dock förstås som problematiskt i den meningen trenden av att kvinnor har blivit alltmer utsatta i konflikter, samtidigt beskrivits som ett understuderat förhållande inom forskningsområdet (Blanchard 2003, s. 1289). År 2000 kom FN att uppvisa ytterligare tecken på

ett förändrat förhållningssätt i samband med antagandet av UNSCR 1325. Resolutionen syftar till att korrigera det traditionellt begränsade utrymmet för kvinnor, fred och säkerhet inom internationell säkerhetspolitik. Jag finner det således intressant att undersöka hur UNSCR 1325 och kritiken till fredsbevarande operationer praktiskt har implementerats.

1. 2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Uppsatsen syftar i en övergripande mening till att studera i vilken utsträckning ett feministiskt perspektiv beaktas i den internationella säkerhetspolitiken. Frågeställningen lyder som följer:

I vilken utsträckning har FN beaktat den feministiska säkerhetsteorins kritik i fredsbevarande operationer?

Jag vidhåller att etablerandet av UNSCR 1325 indikerar på en hållning hos FN som i linje med Feminist Security Theory strävar efter en inkluderande säkerhet. Huruvida UNSCR 1325 och den teoretiska kritiken till de fredsbevarande operationerna kan synliggöras i praktiken blir därför aktuellt att studera. Den här uppsatsen tar utgångspunkt i att UNSCR 1325 har tenderat att omnämnas som ett genombrott och skiljelinje i diskussionen om kvinnor, fred och säkerhet (Blanchard 2003, s. 1306). Jag vill således framhålla att fenomenet med fördel bör undersökas över tid, att studera fall före respektive efter UNSCR 1325 bidrar således med en mer intressant kontext. Med anledning av kvinnors osäkerhet i konflikter strävar FST efter ett alternativt tillvägagångssätt att hantera säkerhetspolitiska problem på (Tickner 1992, s. 9-10). Mainstream IR-teori har fokuserat för lite på kvinnors säkerhetssituation och blir rimligtvis ett förhållande som kan ha bidragit till formandet av säkerhetsfrågor även i reella konflikter. Därför finns det både praktiska och teoretiska skäl till att undersöka effekterna av utvecklingen, exempelvis UNSCR 1325.

Tidigare forskningsresultat angående resolutionens faktiska fokus på kvinnor, fred och säkerhet är tudelat. En återkommande kritik har pekat på just vilken betydelse resolutionen har fått enligt praxis och antyder en mindre skillnad. Willett argumenterar exempelvis för att retoriken inte överensstämmer med det praktiska tillämpandet, att avsaknaden av gemensam säkerhet främst kommer till uttryck för i beslutsfattandeprocesser i vilka kvinnor fortfarande marginaliseras i hög grad (2010, s. 142). Tryggstad framhåller å andra sidan att antagandet ser ut att ha bidragit till en normförändring och hänvisar till att frågor om kvinnor, fred och säkerhet har förts upp på dagordningen vilket har kunnat utveckla ett nära samarbete med

medlemsstaterna i vilka ett flertal har utvecklat nationella handlingsplaner baserat på UNSCR 1325 (2009, s. 539-540). I den här uppsatsen bidrar jag med att bringa klarhet i hur FN:s hållning stämmer överens med den praktiska implementering genom att analysera FN:s resolutioner till de berörda fallen. I linje med FST behandlar jag och drar slutsatser kring problematiken med direkt och strukturellt våld, deltagande, beslutsfattande samt erfarenheter och kunskap vilka jag senare i uppsatsen skall beskriva närmare.

1. 3. DISPOSITION

Inledningsvis presenteras tidigare forskning rörande FN:s fredsbevarande operationer. Vidare framhåller jag FST som ligger till grund för studien och tillämpas som mitt analysinstrument, därefter följer en redogörelse av UNSCR 1325. Fallstudien presenteras som val av metod och jag framhåller på vilka grunder jag har valt ut mina fall, vidare hur fallen genom "The Method of Structured, Focused Comparisation" skall analyseras liksom tolkas. Jag beskriver sedan vilket material som tillämpas för att besvara forskningsfrågan. Därefter följer analysen tillsammans med resultaten. Jag redovisar till sist mina slutsatser i samband med en avslutande diskussion.

2. TIDIGARE FORSKNING OCH TEORETISKT RAMVERK

2. 1. FN

Det föreligger en inbyggd motsättning i FN-stadgan mellan statlig suveränitet och skydd av de mänskliga rättigheterna. I enlighet med FN-stadgan kan en humanitär intervention tillämpas då hot mot den internationella freden råder, vilket länge ansågs orimligt med utgångspunkt i staters suveränitet. I takt med den ökande trenden av fler inomstatliga konflikter vilken kan exemplifieras i fråga om inbördeskrig, har motsättningen kommit att aktualiseras i högre grad (MSB 2011). Vidare har Responsibility to Protect (R2P) tillkommit för att finna en balans mellan de två principerna.

Förskjutningen mot mänsklig säkerhet brister dock i dess fokus på kvinnors rättigheter och ställning. Jag framhåller att problematiken rörande det redan begränsade beaktandet av mänsklig säkerhet inom internationell säkerhetspolitik, ter sig ännu mer problematiskt i den meningen kvinnors säkerhet har behandlats parallellt och därför underlåtit.

2. 2. FREDSBESVARANDE OPERATIONER

FN:s fredsbevarande uppdrag kunde ta plats i samband med att Kalla kriget paralyserade FN:s säkerhetsråd. I den inledande fasen erhöll FN enbart en övervakande ställning i konflikter och var begränsad till att upprätthålla vapenvila, stabilisera situationen på marken samt bidra med stöd till politiska insatser. FN:s militära observatörer var obehäpnade och soldaterna var enkelt behäpnade. Vidare agerade de i ett övervakande, rapporterande och förtroendeskapande syfte. Operationernas uppgift handlade under lång tid om att primärt låta militära trupper hantera stridigheter stater emellan. Operationerna lät tillämpas i och med att FN agerade neutralt och hade staternas samtycke liksom i samband med ett minimalt våldsanvändande (DPKO 2014).

Kalla krigets slut kom att resultera i FN:s fredsbevarande operationers (hädanefters PKO) uppsving i en kvantitativ, normativ och kvalitativ mening - en ökad omsättning i avseendet personal och ekonomi, PKO som en betydande del i FN:s senare utveckling för att säkerställa den internationella säkerheten, och i form av ett efterfrågat verktyg trots att det inte ingått i FN-stadgan (DPKO 2014). Utvecklingen mot erkännandet av PKO som ett betydande instrument tog fart i slutet av 1990-talet och kan exemplifieras genom mer avancerade operationer som i Kosovo eller Östtimor. (Bellamy & Williams 2010, s. 121). FN:s traditionella uppdrag gick mot att säkerställa genomföranden av fredsavtal och lägga grunden till en hållbar fred. Fler PKO kom att tillämpas och en växande uppfattning gjorde sig gällande bland medlemsstaterna att PKO ansvarsområde borde breddas för att främja en modernare tanke om stabil fred. Insatserna blev mer omfattande och ansvaret breddades. Insatserna består idag av fler civila medarbetare och innefattar leveranser av humanitär hjälp, statsbyggnadsprogram och lokala fredsskapande samt framtvingande metoder (Bellamy & Williams 2010, s. 81, 93).

I takt med att konflikters karaktär förändrades, utvecklades även FN:s verksamhet från att bara hantera mellanstatliga konflikter till att även tillämpas för inomstatliga fall som t.ex. inbördeskrig där FN:s mänskliga rättigheter förbisågs. Följaktligen har konflikterna blivit mer komplicerade i samband med stater eller icke-statliga aktörers inblandning över gränserna. Därmed har FN:s befogenheter och uppgifter kommit att handla om avväpning, demobilisering samt återanpassning. (DPKO 2014).

The Brahimi Report från 2000 kan exemplifiera en del i utvecklingen. Rapporten syftade till att utveckla PKO i samband med konflikternas växande komplexitet. Operationerna hade kritiserats för att vara ineffektiva liksom för att inte möta de nya utmaningarna på rätt sätt. Rapporten skall likaså förstås ha tillkommit som ett resultat av 1990-talet misslyckanden som exempelvis i Rwanda. I rapporten framhålls vikten av att FN flyttar sitt neutrala fokus till ett

opartiskt men kraftfullt. Konkreta förslag som att öka stödet för regionala organisationer och personal och utrustning framkommer även i rapporten (Bellamy & Williams 2010, s. 135-136). I en specifik mening vill jag understryka att utvecklingen brister. Då FN i en högre utsträckning ser ut att fokusera på skydd av civila borde givetvis fokus även riktas på kvinnor och barn. Då kvinnor och barn föreligger vara de mest utsatta i konflikter, menar jag att den feministiska säkerhetsteorins kritik bör beaktas i PKO.

2. 3. HUMAN SECURITY

Säkerhetsbegreppets innebörd och omfattning har breddats sedan FN-stadgan undertecknades 1945. Under mitten av 1990-talet uppstod begreppet mänsklig säkerhet med avsikten att flytta diskussionen om säkerhet från ett statligt perspektiv till fokus på enskilda människor (Furtado 2008, s. 405). Mänsklig säkerhet innefattar människors fysiska skydd, ekonomiska samt sociala välbefinnande, respekt för människovärdet och därmed i skydd av de mänskliga rättigheterna. I ICISS rapport angående R2P framhölls även att diskussionen om suveränitet och humanitär intervention påverkar människors grundläggande villkor. Den osäkerhet som civilbefolkningen utsätts för under sådana förhållanden beaktades inte enbart äventyras genom yttre hot, likaså betonades faktorer som inom landet och i en personlig mening sätter säkerheten ur spel. Den traditionella uppfattningen om säkerhet kan på så vis förstås överlämna mänskliga resurser till förmån för exempelvis vapen samt väpnade styrkor. Etnisk rensning eller sexuellt våld som ett verktyg i krig faller således även utanför ramarna för uppfattningen om nationell säkerhet (ICISS 2001, s. 151).

2. 4. FEMINIST SECURITY THEORY

Under de senaste två decennierna har en feministisk säkerhetsteori (*Feminist Security Theory* = *FST*) utvecklats genom att ifrågasätta uppfattningen om säkerhetsbegreppet och dess betydelse. Historisk sett har den feministiska kritiken riktat sig till realismens kärnfrågor om krig, fred och strävan efter att säkra gränserna för nationalstaten (Blanchard 2003, s. 1289). *FST* kommer till uttryck ur en normativ utgångspunkt och syftar till en omskrivning av säkerhetsbegreppet. Det patriarkala strukturella våldets effekter skall elimineras, genusstrukturer synliggöras och på så vis en gemensam och inkluderande säkerhet eftersträvas (Blanchard 2003, s. 1298, 1305).

I samband med utvecklingen för PKO har diskussionen om mänsklig säkerhet kommit att bli alltmer betydande. Det är således högst aktuellt att PKO roll utreds och breddas med den kritik till PKO som lyfts i *FST*. Då PKO skall förstås som ett viktigt verktyg för att säkerställa

fred och säkerhet bör förståelsen utvecklas, enligt kritiken i synnerhet med anledning av PKO politiska och operativa konsekvenser som berör främst kvinnor genom direkt och strukturellt våld, en marginalisering i deltagande och beslutsfattandeprocesser samt ett åsidosättande vad avser erfarenheter och kunskap som tillsammans och utan uppmärksammande, fortsätter att placera kvinnorna under osäkra förhållanden då PKO tillämpas.

FST skall förstås ha underminerat, utvidgat och berikat säkerhetsbegreppet utifrån fyra olika teoretiska inriktningar. Inom den *första inriktningen* ifrågasätts föreställningarna om icke-existensen och irrelevansen av kvinnor i internationell säkerhetspolitik, följande på vilket sätt som sambandet mellan kön och makt har tenderat att porträtterats i internationell politik (2003, s. 1290-1300). FST strävar efter att åskådliggöra för att korrigera den obalans av manligt och kvinnligt deltagande som råder inom den internationella säkerhetspolitiken (Lee-Koo 2012, s. 80-81). Kritiken är i det här avseendet högst relevant för PKO i vilka kvinnor sällan tillåts betraktas som aktörer i en formell mening (McKay 2004, s. 159). FST:s kritik till tillämpandet av PKO är således beroende av ett bredare urval, mänskliga erfarenheter (1992, s. 8-9). FST:s kritik till osäkerheten i konflikter är således högst relevant för PKO och borde rimligen därför ha beaktats av FN.

Inom den *andra inriktningen* vilken blir specifikt intressant för den här uppsatsen, riktar FST uppmärksamheten till frågan om i vilken utsträckning kvinnor verkligen är säkrade av staten i krig och fred samt beskriver under vilka förhållanden som kvinnors säkerhet sätts på spel. Osäkerheten inbegriper såväl det direkta som strukturella våldet. Att konsekvenserna av PKO i konflikter skall förstås lika avgörande för kvinnors säkerhet som förhållandena under konflikterna, framhävs i FST. Våldet tillåts i hög grad att inskränka på kvinnors möjligheter till återanpassning, FST betonar därför vikten av att integrera genusperspektivet i alla PKO (McKay 2004, s. 166).

Den *tredje inriktningen* omfattas av diskurser där traditionen är att oreflekterat kopplas samman kvinnor med fred, den *fjärde* fokuserar på uppfattningen om att genusperspektivet på säkerhetsbegreppet enbart skulle rikta sig till kvinnor och problematiserar därför fenomenet "manlighet". Med anledning av undersökningens fokus har jag här därför gjort bedömningen att de sistnämnda inriktningarna inte behöver beröras för besvara frågeställningen.

2. 5. GENDER MAINSTREAMING

Diskussionen rörande jämställdhet och genus i samband med PKO inleddes under 1990-talet då begreppet "gender mainstreaming" introducerades. Begreppet syftar till att bedöma hur män och kvinnor berörs av olika konsekvenser i samband med politiska åtgärder som i form av lagstiftning eller policy-skapande. Nduka-Agwu framhåller att den moderna formen av PKO inkluderat begreppet, har ökat sannolikheten för att FN:s ansträngningar i PKO kan komma att medföra långsiktiga konsekvenser för män och kvinnors liv. Gender mainstreaming kom att på en praktisk nivå börja beaktas i samband med etablerandet av UNSCR 1325 (2009, s. 180). Jag menar således att gender mainstreaming skall tolkas som ännu ett tecken på att FN:s hållning bör gå mot ett ökat beaktande av FTS:s kritik i PKO.

2. 6. UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL RESOLUTION 1325

Med ambitionen att uppmärksamma och i en högre grad inkorporera kvinnligt deltagande i det konfliktförebyggande, konfliktlösande samt fredsuppbyggande arbetet antog FN:s säkerhetsråd år 2000 UNSCR 1325 (*United Nation Security Council Resolution 1325*) (UNSCR 1325 2000, s. 1-3) I kraft av medlemsstaterna skulle resolutionen komma att utmana den traditionellt begränsade acceptansen feministiska perspektiv för internationella säkerhetsteorier. Blanchard beskriver resolutionen därför som en vattendelare (2003, s. 1289-1290). För första gången skulle kvinnors ställning i väpnade konflikter beskrivas i termer av en säkerhetsfråga och inte längre enbart inkluderat i de mänskliga rättigheterna. Jag menar att UNSCR 1325 därför bör betraktas som en ansträngning som tyder på att FN aktivt handskas med problematiken. Vidare att FN i en högre utsträckning eventuellt kan tänkas ha beaktat den feministiska säkerhetsteorins kritik i PKO.

I resolutionen uttrycks en oro gällande rådande konflikter och krigförings utveckling mot att civilbefolkningen, främst kvinnor och barn har kommit att bli alltmer utsatta. Vidare framhålls att kvinnor har tenderat att uteslutas från fredsprocesser. Således betonas behovet av att förbättra implementeringen angående den internationella lagstiftningen för humanitära samt mänskliga rättigheter, vilken värnar om kvinnors rättigheter i samband med konflikter. Vidare fastslår resolutionen att jämställdhetsperspektivet skall beaktas i alla fredsbevarande aktioner och gälla för alla parter i förhandlingar liksom genomföranden av fredsavtal. (UNSCR 1325 2000, s. 2-3).

Vidare uppmanar UNSCR 1325 medlemsstaterna bland annat till att öka det kvinnliga deltagandet på samtliga beslutsfattande nivåer, en utveckling mot att i högre grad inkorporera kvinnor i fältinsatser som exempelvis militära observatörer eller som experter på mänskliga

rättigheter liksom då humanitära insatser skall prioriteras (Cohn 2013, s. 55, 57). Ett effektivt skydd för kvinnor rörande inställningen till det sexuella och könsrelaterade våldet i konflikter skall utvecklas för att upprätthållas. Resolutionen betonar att samtliga delar i fredsprocesser och konfliktlösningar skall integreras med ett genusperspektiv, främja kvinnors rättigheter och öka jämställdheten mellan kvinnor och män (UNSCR 1325 2000, s. 2-4).

Alla medlemsstater bär tillsammans med FN ansvaret att implementera UNSCR 1325 och följa säkerhetsrådets beslut. Medlemsstaterna bär ansvar för att genomföra resolutionens mål i det egna landet, på samma vis andra aktörer som deltar i det konfliktförebyggande arbetet med avvärjning och återuppbyggnad av konfliktdrabbade samhällen. Resolutionen är bindande för FN:s medlemsstater men däremot existerar inget sanktionssystem för dem som inte tillämpar resolutionen. Emellertid baseras UNSCR 1325 på internationell rätt, likaså kan UNSCR 1325 ingå i mandatet för fall av PKO (United Nations 2000).

3. METOD OCH DESIGN

3. 1. FALLSTUDIER

Fallstudiemetoden lämpar sig väl i samband med en teorikonsumerande studie på så vis att det blir möjligt att uppnå en hög begreppsvaliditet (George & Bennett 2005, s. 19). Den fåfallstudie som utgör den här uppsatsen benämner jag som teorikonsumerade då den syftar till att belysa frågan om huruvida kvinnor skall förstås vara säkrade i PKO, genom att undersöka i vilken utsträckning FST:s kritik har beaktats av FN. Därmed placeras teorin i fokus (Esaiasson et al. 2012, s. 89).

Vidare skall FST:s kritik komma att tillämpas som en mall utefter vilka de empiriska resultaten av fallstudierna kan jämföras. En fåfallstudie gör det därför möjligt att undersöka skillnader och likheter inom liksom mellan fallen, i syfte att jämföra resultaten emellan. Mitt strategiska urval av fall baseras på principen för "most-likely cases". Ett tillvägagångssätt som visserligen inte låter fallen bli representativa för den sammantagna populationen, men som i en generaliserade mening kan indikera på, och belysa generella perspektiv och faktorer som kan tänkas gälla även för närliggande fall (Gerring 2007, s. 86). Valen av fall har baserats på most-likely cases för att kunna besvara uppsatsens frågeställningen som skall belysa i vilken utsträckning som FN har beaktat FST:s kritik i PKO före liksom efter UNSCR 1325 (Gerring 2007, s. 131). Centralt för studien är att urvalet har baserats på "gynnsamma omständigheter" genom att fallen präglas av att vara kritiska för diskussionen om huruvida kvinnor skall tolkas vara

säkrade under PKO. Då jag strävar efter att undersöka huruvida FN har beaktat de förhållanden som i FST:s kritik anses vara de mest kritiska för PKO, betonar jag studiens teorikonsumerade ansats. Genom att ta i beaktade fall under gynnsamma omständigheter anser jag att jag gör det enkelt för min teori. Om de teoretiska föreställningarnas kritik inte har visat sig beaktats av FN i någon större mån, får kritiken sannolikt inte heller stöd i andra fall. Om FST:s kritik istället visar sig beaktas i FN:s hållning menar jag att det finns skäl till att fortsatt bedriva forskningen längsmed teorins riktlinjer, samt att utveckla de teoretiska föreställningar i andra kontexter (Esaiasson et al. 2012, s. 159). Jag menar att om FN har beaktat kritiken så bör det åtminstone kunna synliggöras i de kritiskt valda fallen där problematiken föreligger högst närvarande. Tillvägagångssättet syftar således till att fallen skall vara föremål för FST:s kritik genom att representera problematiken som råder mellan FN:s hållning och hur den genom resolutionerna kommer till uttryck i praktiken. Jag skall senare beskriva hur jag har baserat mina val av fall efter följande kriterier; *direkt våld*, *strukturellt våld (indirekt)*, *deltagande och beslutsfattande* samt *erfarenheter och kunskap*.

Då UNSCR 1325 benämns som en betydande skiljelinje i utvecklingen för kvinnor, fred samt säkerhet blir antagandet avgörande för val av fall. Jag har därför valt två fall av PKO före det att UNSCR 1325 antogs respektive två fall efter antagandet. Studien baseras därmed på en "between-case analysis" (Esaiasson et al. 2012, s. 108-109). Studiens jämförande ansats i form av "before" liksom "after cases" beskriver George och Bennett som den starkaste versionen av most-likely case designs då studien ges utrymme att kunna kontrollera för ett flertal faktorer (2005, s. 81). Jag framhåller min studie som beskrivande, jag är medveten om att min design inte möjliggör för att förklara utvecklingen. Min i viss mån förklarande ambition rör tendenser inom fallen. Huruvida stor betydelse UNSCR 1325 har haft kommer bara att beaktas i en liten utsträckning då jag genom mitt urval inte kan berätta mer.

3. 1. 1. THE METHOD OF STRUCTURED, FOCUSED COMPARISON

Vidare utgår analysen från vad George och Bennett benämner som "The Method of Structured, Focused Comparison". Ett analysmetod som skall förstås vara *strukturerad* i det avseendet att den bygger på ett antal allmänna frågor som karaktäriserar undersökningsfenomenet, och som sedan ställs till varje enskilt fall. Därmed standardiseras datainsamlingen och gör det möjligt att bedriva en systematisk jämförelse (2005, s. 67). Vidare inriktar sig metoden enbart på ett fåtal aspekter av fallen. I utförandet bör undersökningsfenomenet ständigt vara närvarande, likaså ett lämpligt teoretiskt *fokus* för fenomenet (George & Bennett 2005, s. 69-70).

Metoden menar jag lämpar sig väl i det syftet att min studie baseras på FST:s kritik i PKO genom de kriterier vilka uttryckligen skall förstås kunna ringa in problematiken. På samma vis i vilket syfte metoden en gång introducerades, för att analysera fenomen genom fallspecifika förklaringar för att lära mer om en bredare teori (George & Bennett 2005, s. 67, 69).

Då FST skall tolkas som en bred teori samt att studiens fokus inte kräver inkorporera samtliga delar ut FST utan enbart de där civilbefolkningen i PKO gör sig gällande, skall även valet av fall baseras på ett färre antal variabler (Seawright & Gerring 2008, s. 306). Vad angår validiteten grundar sig studien på ett fåtal kontexter och kräver därför ett noga beaktande av kontextuella faktorer som med fördel bereds utrymme åt i fallstudier. Metoden låter grundligt identifiera vilka indikatorer som bäst kan komma att representera de teoretiska begrepp som styr undersökningen. Därmed skall fallstudiemetoden förstås kunna undvika ett "conceptual stretching" och bidra med en högre validitet (George & Bennett 2005, s. 19-20).

3. 1. 2. VAL AV FALL

Nedanstående förhållanden tar utgångspunkt i FST:s kritik och utgör de kriterier utefter vilka studiens fall av PKO har valts ut. Kriterierna syftar till att synliggöra huruvida kvinnor som föreligger vara bland de som är mest utsatta i konflikter, skall förstås omfattas av säkerheten i PKO. I och med att valet av fall har baserats på logiken för most-likely cases menar jag att en bör kunna se huruvida FN har beaktat FST:s kritik tydligare i de valda fallen.

DIREKT VÅLD

FST betonar problematiken angående det direkta våldet och den sexuella exploateringen under PKO. Det könsrelaterade våldet skall förstås som grunden till osäkerhet i konflikter (McKay 2004, s. 159). Det direkta våldet kan exemplifieras genom systematiska våldtäkter, prostitution, misshandel eller mord. Våld i form av fysiska samt psykiska övergrepp från såväl partners som militära styrkor eller andra aktörer gör sig även gällande. Den höga exponeringen av sexuellt överförbara sjukdomar som HIV/AIDS skall förstås som problematisk både under och efter konflikter (Ackerly, Stern & True 2006, s. 24). PKO med syftet att skydda civilbefolkningen har även visat på en motsatt effekt. På en oorganiserad nivå har militära styrkor konstaterats begå våldshandlingar mot kvinnor i konflikter i vilka de står till tjänst för (McKay 2004, s. 161). FST riktar även kritik till det sexuella våldet som ett verktyg i modern krigföring (Ackerly et al. 2006, s. 26-27).

FST understryker det strukturella våldets effekter i krig och konflikter som en grundläggande problematik då PKO tillämpas (Ackerly et al. 2006, s. 24). Frågan angående i vilken utsträckning kvinnor verkligen skall förstås vara säkrade under konflikter syftar inte enbart till det direkta våldet där kvinnor tillåts bli föremål för en manlig och social kontroll (Blanchard 2003, s. 1297-1298). Osäkerheten handlar likväl om förutsättningarna för PKO som fortsätter att existera under och efteråt som exempelvis otillräcklig sjukvård eller sexuella trakasserier (Blanchard 2003, s. 1297-1298), bristande jämställdhet i kontroll över tillgängliga resurser och bristande mänskliga (kvinnliga) rättigheter (McKay 2004, s. 153-154). Bristande ekonomiska möjligheter har lett till prostitution som sätt att överleva. En annan följd av marginaliseringen berör en bristande tillgång till kompetensutveckling, primärvård liksom reproduktiv hälsovård (McKay 2004, s. 162-163). Kvinnor tenderar även att bortses från i rättsliga processer i samband med att de söker upprättelse för det könsrelaterade våldet i konflikters efterverkningar (McKay 2004, s. 158-159). Således blir FST:s konsekvensinriktade syn på säkerhetsbegreppet nödvändigt att inkludera i användandet av PKO (McKay 2004, s. 163-164).

DELTAGANDE OCH BESLUTFATTANDE

FST kritiserar hur det strukturella våldet har tenderat att uppfattats som någonting naturligt och oproblemiskt, att bilden av kvinnor som faktiska beslutsfattare brister i PKO. Kvinnor har marginaliserats under freds-och säkerhetsförhandlingar liksom i avtal, i nedrustning samt återuppbyggnadsprocesser i samband med konflikter (McKay 2004, s. 161). Under lång tid har kvinnor placerats utanför beslutsfattandeprocesser, och trenden existerar fortsatt (Blanchard 2003, s. 1297-1298). Kvinnor betraktas i liten utsträckning som aktörer och fortsätter att i första hand tilldelas rollen som offer i PKO (McKay 2004, s. 154). Framträdande i FST:s kritik till säkerhetspolitiska förhållanden är föreställningarna om icke-existensen och irrelevansen av kvinnor. På samma vis är kvinnor underrepresenterade i fredsprocesser och PKO (McKay 2004, s. 165-166). Det råder en obalans mellan det kvinnliga och manliga deltagandet som en följd av hur sambandet mellan kön och makt har fortsatt att porträtteras i konflikter (Blanchard 2004, s. 1294). Trots att kvinnligt deltagande och initiativtagande under fredsbyggande insatser förekommer på framförallt en lokal nivå har förhållandena förbisetts. McKay understryker att kvinnor är nyckelaktörer på lokala nivåer och uppvisar arbete som exempelvis låter inkludera fler bakgrunder, från olika klasser och kulturer (2004, s. 157, 165). Fördelar med det kvinnliga deltagandet i PKO kan exemplifieras genom rapporterandet med den lokala civilbefolkningen

och förebyggandet av kvinnliga vapensmugglare genom effektivare sökningar, sänkta nivåer av trakasserier och våld mot civila (Blanchard 2003, s. 1302).

ERFARENHETER OCH KUNSKAP

Det låga deltagandet liksom framställningen av det låga deltagandet blir i FST problematiskt i den meningen att samhällen går miste om behov som idéer och kunskap, en förlust som skulle kunna ha gynnat och utvecklat arbetet med PKO (McKay 2004, s. 157). Då kvinnor i konflikter fortsätter att utsättas för osäkerhet genom hot, bibehålls även föreställningen om att kvinnor skulle lämpa sig mindre bra för att anta rollen som beskyddare i konflikter. Tickner betonar att lösningen bör komma genom att politisera förhållandena och avslöja strukturerna, ett ökat erkännande av de gemensamma erfarenheternas värde, både kvinnliga och manliga (1992, s. 5). Grundläggande för FST:s kritik är en istället gemensam och inkluderande säkerhet som kräver att skriva om möjligheterna för en spridningen och legitimering av ett gemensamt ansvar, exempelvis i fråga om en ökad kvinnlig representation. Behovet syftar till att synliggöra att samhället utgörs av medborgare som är lika mycket ansvariga för att uppleva som utöva våld (Blanchard 2003, s. 1297).

3. 2. VAL AV MATERIAL

Fåfallstudien till sin karaktär gör det möjligt att ta del av ett brett material, vilket skall förstås minska risken för att gå miste om de väsentliga aspekter som skulle kunna leda till tveksamma slutsatsdragningar. I samma mening kan det breda materialurvalet tillföra en större osäkerhet (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wägnerud 2012, s. 220). Problematiken söker jag att handskas med genom att till stor del låta FST styra vilka delar ur materialet som bäst skall lämpa sig för analysen (George & Bennett 2005, s. 73, 109). Jag har således tillämpat ett strategiskt urval. Mitt primära material är de resolutionstexter som blir föremål för varje fall av PKO. För samtliga fall omfattas analysen i första hand av de resolutionstexter som berör civilbefolkningen och i bästa möjliga mån fokus på kvinnor, fred och säkerhet. De resolutioner som har innefattat större förändringar för operationerna har givetvis beaktats men fokus har inriktats på de tidigare nämnda frågorna. Gällande UNOMIL har tio resolutionstexter analyserats, respektive elva för fallet UNMIL, i fallet UNOMSIL har fyra resolutionstexter använts och i för UNAMSIL tio.

Fördelningen mellan resolutionerna är textmässigt relativt jämn. Inledningsvis hade jag dock en önskan om att kunna komplettera bilden av uppdragen genom att även se till riktlinjer från "Department of Peacekeeping Operations" (DPKO) och även "Rules of Engagement" (ROE) i

relation till specifika PKO. Vägledningen för FN:s praktiska planering i PKO hos DPKO visade sig sedan fungera som allmänna riktlinjer (DPKO 2008) och jag fann de uttryckligen inkluderade i mandatet som fastställts genom resolutionerna för de specifika fallen. I ROE definieras under vilka omständigheter makt får tillämpas. Jag funderade över att inkludera ROE för att bistå studien med regler och direktiv för militära styrkor men valde till slut att inte använda mig av ROE. Det vore visserligen intressant att ta del av informationen i de nationella riktlinjerna, däremot är uppgifterna i en del fall konfidentiella. Då ROE enbart behandlar användandet av militära medel har jag gjort bedömningen att de antagligen inte heller faller inom ramen för uppsatsens syfte. Vidare hade det även varit intressant att i uppsatsen låta inkludera forskning om hur FN:s implementeringen har fungerat i praktiken, enbart med hänvisning till uppsatsens omfattning har jag bortsett från den. Jag fokuserar därmed endast på operationernas mandat vilka formuleras i resolutionerna.

3. 3. OPERATIONALISERINGAR

Susan McKay har applicerat Brock-Utnes modell på konflikter där kvinnors säkerhet har varit utsatt för hot. Utgångspunkterna är den oorganiserade nivån (mikro) samt den organiserade nivån (makro eller institutionella/samhälleliga), under liksom efter krig och konflikter (Brock-Utne 1989, s. 43, 47). Jag skall komma att ta stöd i modellen i mitt eget analysarbete. Modellen kan förstås som ett ramverk för en feministisk och mänsklig säkerhet, vilken kan användas i sammanhang för att analysera befintliga hot mot kvinnor (McKay 2004, s. 159).

	NEGATIVE PEACE	POSITIVE PEACE	
	Absence of personal, physical, and direct violence	Absence of indirect violence shortening life span	Absence of indirect violence reducing the quality of life
UNORGANIZED	(1) Absence of wife batterings, rape, child abuse, street killings	(3) Absence of inequalities in micro-structures leading to unequal life chances	(5) Absence of repression in micro-structures leading to less freedom of choice and fulfillment
ORGANIZED	(2) Absence of war	(4) Absence of economic structures built up within a country or between countries so that the life chances of some are reduced. Also the effect of damage on nature by pollution, radiation, etc.	(6) Absence of repression in a country of free speech, the right to organize, etc.

Modell 1: (Brock-Utne 1989, s. 47)

En iögonfallande problematik som jag kommer att ställas inför berör distinktionen mellan kön och genus. Den feministiska forskningen framhåller förskjutningen av variabeln kön till genus i exempelvis policys. En del forskare skulle dock vilja hävda att förskjutningen är bristfällig då båda begrepp skall förstås som nödvändiga för en god forskningsdesign liksom då de i många sammanhang ofrånkomligt förs samman (Lovenduski 1998, s. 333).

Införandet av genusperspektivet i exempelvis policys bör även tolkas som en normativ ansats till en feministisk förändring. Steans menar att genus som en variabel kan tendera till "women-friendly policys" och således gå miste om det grundläggande syftet att skapa en bild av hur världen är och inte som den önskas vara (2013, s. 18). Mot bakgrund av att FST möjligen kommer att beakta genus i högre utsträckning och FN i deras praktiska riktlinjer fokuserar på kön, strävar jag efter att i bästa möjliga mån försöka förhålla mig till båda begreppen som socialt konstruerade då jag i linje med Steans och Lovenduskis diskussion misstänker att även i sammanhang där genusperspektivet diskuteras, så kommer det biologiska könet att emellanåt bli utgångspunkten. Med problematiken i åtanke anser jag att det blir möjligt att utifrån mina operationella definitioner i form av strukturerade men öppna frågor kunna beakta skillnaden mellan FST och FN.

Teoretiska begrepp är beroende av att översättas till operationella indikatorer för att

bibehålla begreppsvaliditeten samt kunna generera tillförlitliga resultat (Esaïasson et al. 2012, s. 58). Jag beskrev i föregående avsnitt att det direkta och strukturella våldet, deltagande och beslutsfattande samt erfarenheter och kunskap har tillämpats som kriterier till val av fall, följaktligen skall kriterierna operationaliseras för att kunna understödja analysen. Kriterierna har baserats på FST:s kritik till under vilka förhållanden som kvinnor i PKO är specifikt utsatta för osäkerhet och därmed bör skyddas. För att göra den teoretiska nivån mätbar har jag i linje med vad George och Bennett i "The Method of Structured, Focused Comparision" föreslår, tagit fram ett antal strukturerade frågor som skall ställas till varje fall (2005, s. 67). Kriterierna med hjälp av frågorna skall förstås som indikatorer med hänsyn till FST:s kritik, på huruvida väl som FN har beaktat kritiken till PKO.

DIREKT VÅLD

Benämns det könsrelaterade (direkta) våldet mot kvinnor i en fysisk och psykisk mening?

Erkänns det sexuella våldet mot kvinnor som ett verktyg/en strategi i krig och konflikter?

STRUKTURELLT VÅLD (INDIREKT)

Beaktas det strukturella våldets effekter på begränsade möjligheter/resurser för kvinnor?

Uttrycks behovet av att skydda kvinnor efter tillämpandet av PKO?

DELTAGANDE OCH BESLUTSFATTANDE

Nämns problematiken angående att kvinnor marginaliseras i beslutsfattandeprocesser?

Betraktas kvinnor som reella och potentiella aktörer?

ERFARENHETER OCH KUNSKAP

Nämns kvinnor i samband med mekanismer som syftar till utveckling av PKO?

Synliggörs problematiken angående den begränsade kvinnliga representationen?

3. 3. 1. TOLKNING

Med hänsyn till frågeställnings karaktär angående *i vilken utsträckning* som FN har beaktat FST:s kritik i PKO tillämpar jag ett kvalitativt textanalytiskt förhållningssätt till textmaterialet. Då teorin tillåts styra i vilken grad förhållandet bör avläsas, blir den helhetsliga uppfattningen av textmaterialet huvudsakligen relevant för studien för att kunna urskilja likheter och skillnader (Esaïasson et al. 2012, s. 211). När jag skall komma att ställa frågorna till fallen letar jag snarare efter intensitet än frekvens vad beträffar svaren. Den övergripande frågeställningens karaktär

skall förstås vara i behov av att reda ur i vilka frågor en överensstämmelse kan förekomma. Då jag synliggör i vilka avseenden kritiken har beaktats menar jag att jag även kan ringa in i vilken utsträckning de gör det. Jag är intresserad av att beskriva på vilka punkter (kriterier) som FST framhåller som mest kritiska för PKO har beaktats av FN, samt på vilka punkter som FN brister.

3. 4. GENERALISERBARHET

Onekligen är möjligheterna till en bredare generalisering genom fallstudiemetoden bristfälliga. Då fallstudier i en statistisk mening inte kan bli representativa vill jag istället framhålla min teoretiska ansats. Undersökningen avser snarare att analytiskt generalisera resultaten till en teori, i mitt fall FST:s kritik, och kan istället sägas främja en teoretisk generalisering. Den teorikonsumerade studien prioriterar sällan i vilken utsträckning resultaten blir tillförlitliga under andra förhållanden (Esaïasson et al. 2012, s. 89, 159), vilket inte heller är uppsatsens mål. Då jag har valt kritiska fall under gynnsamma omständigheter i vilka problematiken bör vara som mest synlig, vill jag framhålla att resultaten kan säga väldigt lite om andra fall av PKO men kan tolkas som en viktig indikation och därmed bli relevant för framtida forskning.

3. 5. VALIDITET

I och med studiens bristande generaliseringsmöjligheter skall uppsatsen därför förstås syfta till att prioritera den interna validiteten. Då undersökningen är begränsad till FN:s resolutioner faller delar av den praktiska implementeringen bort som rimligtvis skulle kunna ha gett en mer gedigen bild, och i viss mån nog annorlunda bild av hur förhållandena såg ut i praktiken. Den här validitetsproblematiken blir svår att komma runt. Jag vill därmed poängtera att studiens resultat enbart skall förstås baseras på det som framkommit i resolutionerna.

Validitetsproblemet som jag i samband med användandet av "The Method of Structured, Focused Comparision" kan komma att ställas inför rör frågornas konstruktion. Risken för att dels tillskriva resolutionerna felaktiga uppgifter, dels att gå miste om väsentlig information. George och Bennett förordar att variablerna i sig bör syfta till att vara så tillräckliga som möjligt för att kunna att representera de olika teoretiska föreställningarna (2005, s. 93). Jag har i linje med rekommendationen därför konstruerat relativt öppna frågor. Dels av det uppenbara skälet att jag inte vill återge en snedvriden bild av hur fallet såg ut, dels med anledning av att inte begränsa ramarna för FTS för att underlätta möjligheterna till slutsatsdragningar. Frågorna är vidare konstruerade på ett sätt som låter avfärda eller bekräfta att FST:s kritik har beaktats.

4. ANALYS OCH RESULTAT

George och Bennett rekommenderar att tillämpandet av "The Method of Structured, Focused Comparision" skall inkludera en kontextuell beskrivning för att understödja analysen (2005, s. 69). Nedan följer således en kontextuell beskrivning av Liberia liksom Sierra Leone, i syftet att beskriva under vilka omständigheter som fallen ägde rum. I linje med analysmetoden besvaras därefter de strukturerade frågorna till varje fall.

4. 1. FALLEN UNOMIL OCH UNMIL I LIBERIA

Två inbördeskrig till följd av två PKO blir föremål för Liberia. Det första inbördeskriget varade mellan 1989-1997, det efterföljande kriget mellan 1999-2003 (Nduka-Agwu 2009, s. 190). Den första fredsbevarande operationen UNOMIL pågick mellan 1993-1997, UNMIL som pågår än idag inleddes 2003 (Bellamy & Williams 2010, s. 43-44).

Konflikten mellan Liberias olika etniska grupper hade sedan länge varit etablerad då det första inbördeskriget bröt ut. Medlemmar ur rebellgruppen NPLF, ledd av americo-liberianen Charles Taylor och tillsammans med Prince Yormine Johnson invaderade år 1989 Liberia från Elfenbenskusten. Upproret var riktat mot Liberias dåvarande president Samuel Doe som hade tagit makten i en militärkupp och satt stopp för det americo-liberianska styret vilket beskrivit Liberias ursprungsbefolkning som primitiv. Upproret slogs vidare ner av regeringsmilitären och bidrog således till än mer splittringar och spred sig över fler områden (FN-förbundet 2013). Civilbefolkningen var betydligt utsatt under inbördeskriget då de stridande styrkorna var både splittrade liksom många. En omfattande etnisk rensning kunde äga rum då stridshandlingarna utfördes av milisgrupper (United Nations 2014).

Under försök att få ett slut på inbördeskriget som brutit ut 1989 stödde FN "Economic Community of West African States" (ECOWAS) och därmed upprättades året därpå den militära observatörsgruppen ECOMOG (United Nations 2014). I syftet att understödja ECOMOG:s arbete med ett fredsavtal etablerade FN en egen observatörsgrupp (UNOMIL) i Liberia. Etablerandet tillkom genom UNSCR 866 i september 1993, dess mandat justerades senare genom UNSCR 1020 1995. I samband med att de första fredsbevarande styrkorna sattes in avrättades Samuel Doe. År av fortsatta inre strider följdes av flera vapenvilor vilka NPLF systematiskt bröt. Då Taylor valdes till president 1997 avväpnade sig NPLF och FN:s fredsbevarande observatörer backade så småningom (FN-förbundet 2013). Det andra inbördeskriget bröt ut 2002 i samband med ett väpnat uppror från gruppen LURD som sedan krävde nya fredsförhandlingar. Taylor avgick med kravet att nya fredsbevarande styrkor skulle sättas in (Nduka-Agwu 2009, s. 190).

Det direkta våldet var påtagligt och resulterade i att omkring 200 000 liv sammanlagt skördades under de båda inbördeskrigen (Bellamy & Williams 2010, s. 313). Uppskattningsvis utsattes hälften av kvinnorna för sexuellt våld (Bellamy & Williams 2010, s. 361), vidare rådde en ökad risk för det sexuella våldet i form av misshandel och våldtäkter för de kvinnor som anklagades för att tillhöra en viss etnisk grupp. Utbrett var samtidigt det strukturella våldet, diskrimineringen av kvinnorna gav ett sämre utfall på deras redan bristande möjligheter till reproduktiv hälsovård. Den omfattande fattigdomen i Liberia innebar låga utbildningsnivåer och drabbade specifikt kvinnorna (Swiss et al. 1998, s. 625-625). Likaså marginaliserades det kvinnliga deltagandet samt uppmärksammandet av kvinnliga erfarenheter då samarbetet med de lokala kvinnoorganisationerna bedrevs med betydande brister (Nduka-Agwu 2009, s. 197).

Ett slutligt fredsavtal undertecknades i augusti 2003, följt av att UNMIL genom UNSCR 1509 upprättas i september. UNMIL karaktäriseras som en flerdimensionell operation (Nduka-Agwu 2009, s. 190). I samband med upprättandet bestämdes det att FN-styrkan skulle bestå av en militär personal på 15 000, vilken inbegrep militära observatörer, stabsofficerer samt civila poliser (UNSCR 1509 2003, s. 3). UNMIL:s mandat omfattades även av redan etablerade UNSCR 1325 enligt UNSCR 1509:s elfte föreskrift och bekräftade uttryckligen vikten av att beakta ett genusperspektiv under PKO och fredsbyggande processer (UNSCR 1509 2003, s. 3). Liberia var det första landet i Afrika att anta en nationell handlingsplan baserat på UNSCR 1325 "United Nations Development Program", i upprättandet av UNMIL inkorporerades även ett "Office of the Gender Advisor" i syftet att kunna säkerställa att implementeringen följde den önskade riktningen för FN:s gender mainstreaming (Nduka-Agwu 2009, s. 190).

2012 justeras UNMIL:s mandat genom UNSCR 2066 för att även inkludera resolutionerna 1820 (2008), 1888 (2009), 1889 (2009) och 1960 (2010) som tillkom efter etablerandet av UNSCR 1325, då bedömningen gjorts att det sexuella och könsrelaterade våldet fortsatt förekommer i hög utsträckning. Samt i syftet att i samband med UNMIL främja och skydda civilbefolkningen (främst kvinnor och barn) liksom för att stärka betydelsen av att tillämpa ett genusperspektiv angående kompetensutveckling och i PKO (UNSCR 2066 2012, s. 1).

4. 1. 1. BESVARANDE AV FRÅGOR

UNITED NATIONS OBSERVER MISSION IN LIBERIA (UNOMIL) 1993-1997

1. BENÄMS DET KÖNSRELATERADE (DIREKTA) VÅLDET MOT KVINNOR I EN FYSISK OCH PSYKISK MENING?

De berörda FN-resolutionerna betonar att våldet under UNOMIL utsatte fredsprocesserna för stora svårigheter, "Violations Committee" som inrättades i enlighet med fredsavtalet och genom generalsekreteraren benämnde det omfattande hotet mot civilbefolkningen som ett hot mot de mänskliga rättigheterna (UNSCR 866 1993, s. 2). Det gjordes ingen distinktion mellan det fysiska och å andra sidan psykiska våldet, ingalunda beskrevs kvinnor vara specifikt utsatta.

2. ERKÄNNES DET SEXUELLA VÅLDET MOT KVINNOR SOM ETT VERKTYG/ EN STRATEGI I KRIG OCH KONFLIKTER?

Det sexuella våldet mot kvinnor nämndes aldrig i FN:s resolutioner, varken att våldet förekom eller i vilken omfattning det drabbade kvinnorna under inbördeskrigen.

3. BEAKTAS DET STRUKTURELLA VÅLDETS EFFEKTER PÅ BEGRÄNSADE MÖJLIGHETER/RESURSER FÖR KVINNOR?

FN:s observatörsgrupp uppmanades i resolutionerna till ett fortsatt prioriterat samarbete med ECOMOG samt att alla liberianska parter skulle samarbeta med den humanitära verksamheten och nedrustningen i syftet att skydda civilbefolkningen, genom att säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevdes (UNSCR 911 1994, s. 2-3). FN uttryckte en oro angående de interna konflikterna i Liberia vilka med tiden förvärrade civilbefolkningens levnadsvillkor specifikt på landsbygden då de humanitära organisationer fick svårt att närvara. Likaså framhöll FN att leveranserna av det humanitära biståndet utsattes för risker och hade svårt att nå fram till civilbefolkningen som ett resultat av de inre striderna (UNSCR 1001 1995, s. 3). Problematiken med de strukturella begränsningarna specifikt för kvinnor framkom inte och således framtogs inga specifika åtgärder.

4. UTTRYCKS BEHOVET AV ATT SKYDDA KVINNOR EFTER TILLÄMPANDET AV PKO?

Det ekonomiska och logistiska stöd som FN uppmanade det internationella samhället att bistå Liberia med syftade till att ECOMOG skulle lyckas med att genomföra fredsprocessen (UNSCR 1116 1997, s. 2) inklusive kunna prioritera demobilisering, nedrustning och återanpassning för

att upprätta en varaktig fred och säkerhet (UNCRS 1070 1996, s. 2). Vilka specifika strukturella förhållanden som avsågs i resolutionerna gjordes dock ingen närmare beskrivning av, kvinnors situation diskuterades således inte heller.

5. NÄMNS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE ATT KVINNOR MARGINALISERAS I BESLUTSFATTANDEPROCESSER?

FN gav uttryck för att säkerheten under Liberias valprocess specifikt utmanades och framhöll vikten av ett fortsatt nära samarbete med ECOMOG för att förbättra samordningen. I UNSCR 1116 betonade FN vikten av att tillhandahålla effektivare säkerhet genom mekanismer på alla nivåer som skulle syfta till förbättringar av valprocessen liksom för dem som arbetade med den (1997, s. 1-2). Någon mer ingående redogörelse som skulle kunna härledas till den kvinnliga marginaliseringen förekom inte.

6. BETRAKTAS KVINNOR SOM REELLA OCH POTENTIELLA AKTÖRER?

Det låga kvinnliga deltagandet berördes aldrig i FN:s resolutioner och därmed gjordes ingen åtskillnad, följaktligen nämndes aldrig frågor om föreställningar eller förväntningar på ett lågt eller högt kvinnligt deltagande.

7. NÄMNS KVINNOR I SAMBAND MED MEKANISMER SOM SYFTAR TILL UTVECKLING AV PKO?

Någon diskussion rörande utveckling av PKO förekom inte i resolutionerna.

8. SYNLIIGGÖRS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE DEN BEGRÄNSADE KVINNLIGA REPRESENTATIONEN?

Problematiken med den begränsade kvinnliga representationen nämndes inte i resolutionerna.

UNITED NATIONS MISSION IN LIBERIA (UNMIL) 2003 (PÅGÅENDE)

1. BENÄMS DET KÖNSRELATERADE (DIREKTA) VÅLDET MOT KVINNOR I EN FYSISK OCH PSYKISK MENING?

I resolution 2066 åberopade säkerhetsrådet resolutionerna 1325, 1820, 1888 samt 1889 på ämnet kvinnor, fred och säkerhet för att ingå i UNMIL:s mandat med anledning av det fortsättningsvis utbredda könsrelaterade sexuella våldet mot kvinnor i Liberia. Med hänvisning till resolution 1325 erkändes det könsrelaterade våldet i alla dess former (UNSCR 2026 2012, s. 1). De övriga resolutionerna rörande UNMIL bekräftade även det könsrelaterade våldet i psykisk liksom fysisk mening, dock med betoning på det fysiska direkta våldet.

2. ERKÄNNES DET SEXUELLA VÅLDET MOT KVINNOR SOM ETT VERKTYG/ EN STRATEGI I KRIG OCH KONFLIKTER?

FN uppmanade i resolutionerna Liberias regeringen till att förbättra sina ansträngningar för att bekämpa det sexuella våldets betydelse samt effekter för specifikt kvinnor och flickor genom att tillsammans med UNMIL bekämpa och uppmärksamma straffriheten för sexualbrott och ge kvinnor skydd, stöd liksom upprättelse (UNSCR 1609 2005, s. 4). Vidare rekommenderade FN att stärka den nationella polisens kapacitet, följaktligen att öka medvetenheten om den befintliga lagstiftningen angående sexuellt våld. I UNSCR 1509 erkändes och beskrevs det könsrelaterade våldet mot kvinnor som ett verktyg i krig, UNMIL och Liberia uppmanades därför till att aktivt hantera de kommande utmaningarna med faktumet i åtanke (2003, s. 5).

3. BEAKTAS DET STRUKTURELLA VÅLDETS EFFEKTER PÅ BEGRÄNSADE MÖJLIGHETER/RESURSER FÖR KVINNOR?

Med hänvisning till resolution 1325 och efterföljande resolutioner underströk FN betydelsen av effektivare institutionella arrangemang för att garantera kvinnors deltagande i fredsprocesser samt för att främja och upprätthålla säkerheten (UNSCR 1325 2000 s. 2-3). FN erkände likaså kvinnors kommande behov i konfliktens efterverkningar genom att framhålla vikten av den fysiska säkerheten samt hälsovård inklusive reproduktiv och mental hälsa. Med hänvisning till resolution 1889 betonas även behovet av att säkerställa kvinnors rättigheter rörande mark och bostäder samt sysselsättning särskilt under de tidiga stadiet efter konflikten (2009, s. 2).

FN noterade under konfliktens gång de framsteg som hade gjorts genom samarbetet mellan UNMIL och de liberianska myndigheterna för att säkra civilbefolkningen med betoning på kvinnor och barn, vidare uppmanades myndigheterna till att fortsätta och utveckla arbetet i linje med resolution 1325 och efterföljande resolutioner för att täcka upp i de specifikt utsatta områdena. FN krävde friare rörlighet för människor, varor och humanitärt bistånd i Liberia för att skapa nödvändiga förutsättningar med hänsyn till särskilt kvinnor, barn och äldre (UNSCR 1938 2010, s. 1-2).

4. UTTRYCKS BEHOVET AV ATT SKYDDA KVINNOR EFTER TILLÄMPANDET AV PKO?

Med hänsyn till att uppfylla de mänskliga rättigheterna betonades i resolutionerna behovet av att öka kvinnors skydd före, under och efter inbördeskrigen. FN bekräftade med hänvisning till resolution 1325 medvetenheten om att väpnade konflikters negativa efterverkningar specifikt drabbar kvinnor och barn liksom att följderna påverkar en varaktig fred. FN noterade behovet av att förbättra samstämmigheten mellan det fredsbevarande och fredsutvecklande arbetet och

begärde ett utvecklat samarbete med den fredsbyggande kommissionen PBC som arbetar med stöd rörande återhämtning, återuppbyggnad och utveckling för länder i efterkrigssituationer. I fallet UNMIL med civil expertis för att i samråd med regeringen rapportera liksom utvärdera resultaten av deras uppdrag (UNSCR 2066 2012, s. 5).

5. NÄMNS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE ATT KVINNOR MARGINALISERAS I BESLUTSFATTANDEPROCESSER?

I enlighet med resolution 1325 framhöll FN att den kvinnliga representationen var i behov av att öka på samtliga nivåer. Det faktum att kvinnor marginaliseras i beslutsfattandeprocesser synliggjordes i de övriga resolutionerna, likaså att Liberia var i behov av en korrigerig (UNSCR 1820 2008, s. 2).

6. BETRAKTAS KVINNOR SOM REELLA OCH POTENTIELLA AKTÖRER?

FN bekräftade i resolutionerna kvinnors betydande roll i det förebyggande, konfliktlösande och fredsbyggande arbetet med konflikten. Kvinnor betraktades som aktörer i den meningen att FN betonade behovet av att öka kvinnors inflytande i beslutsfattandeprocesser (UNSCR 1820 2008, s. 2).

7. NÄMNS KVINNOR I SAMBAND MED MEKANISMER SOM SYFTAR TILL UTVECKLING AV PKO?

I resolution 1325 eftersökte FN åtgärder för att stödja kvinnorna som på lokal nivå noterades arbeta med olika typer av fredsinitiativ som exempelvis konfliktlösningsstrategier. Åtgärderna skall innefatta kvinnligt deltagande i samtliga mekanismer för att genomföra fredsavtal. FN eftersökte i de övriga berörda resolutionerna förbättrade ansträngningar angående samarbetet och samordningen mellan Liberias regering och UNMIL för att skydda civilbefolkningen, främst kvinnor och barn. FN beskrev att förbättringarna med fördel skulle komma att genomföras med genusmedvetna metoder (UNSCR 1325 2000, s. 2).

8. SYNLIKGÖRS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE DEN BEGRÄNSADE KVINNLIGA REPRESENTATIONEN?

Problematiken med marginaliseringen av kvinnor i beslutsfattandeprocesser begärdes av FN i resolutionerna skulle förbättras med betoning på rollfördelningen i institutioner som hanterar frågor om konflikters efterverkningar. FN underströk även kvinnors avgörande roll i samtliga fredsprocesser med betoning på att nå en utvecklad kunskap, för att ta hänsyn till kvinnors behov och perspektiv (UNSCR 1820 2008, s. 2).

4. 2. FALLEN UNOMSIL OCH UNAMSIL I SIERRA LEONE

Inbördeskriget i Sierra Leone omfattades av den fredsbevarande operationen UNOMSIL mellan åren 1998-1999 som sedan kom att ersättas av UNAMSIL mellan 1999-2005 (Bellamy & Williams 2010, s. 125). Konflikten inleddes då soldater från Revolutionary United Front (RUF) anföll från Sierra Leones östra sida vilken angränsade till Liberia för att störta regeringen. Vidare skulle Inbördeskriget i Liberia göra sig påmint då RUF skall förstås ha inspirerats av Charles Taylor och anföll med stöd från Liberia. Uppbackade av ECOMOG strävade armén inledningsvis efter att försvara regeringen. Året därpå störtade armén regeringen och RUF lät sina uppror inom landet fortgå. 1994 efterfrågade formellt Sierra Leone att ta del av FN:s tjänster som stöd i de kommande förhandlingarna mellan regeringen och RUF. FN: noterade resultatet av den alltmer omfattande konflikten och påbörjade sina ansträngningar för att återupprätta det civila styret i landet. Konflikten urartade och så småningom gick armén samman med RUF som den styrande juntan (United Nations 2000).

FN bemötte juntans frammarsch inom landet med en militär attack vilket ledde till att juntan föll samman. 1998 kunde UNOMSIL etableras i Sierra Leone och i enlighet med UNOMSIL:s mandat auktoriserades till en början en styrka på 70 militära observatörer för de kommande halvåret. Uppdraget innefattade att övervaka, ge stöd liksom råd rörande avväpningen samt omstruktureringen av Sierra Leones säkerhetsstyrkor. Med stöd från ECOMOG lät UNOMSIL:s personal dokumentera och rapportera om det konsekventa våldet mot civilbefolkningen och brotten mot de mänskliga rättigheterna (United Nations 2000). Arbetet med förhandlingarna mellan regeringen och rebellgruppen liksom med fredsavtalet krävde ett omfattande stöd från UNOMSIL inklusive en utvidgning av personal och resurser liksom ett ökat internationellt medverkande. I augusti 1999 krävde UNOMSIL expandera i fråga om 210 militära observatörer och genom en utvecklad utrustning, administration och medicin. Likaså kom civila rättigheter att stärkas i en högre utsträckning däribland information om mänskliga rättigheter samt ett specifikt skydd av barn som varit illa under konflikten prioriterades (UNSCR 1260 1999, s. 2-3).

I september samma år rekommenderade FN:s generalsekreterare säkerhetsrådet att låta utplacera en ny och större styrka för att skydda landets civilbefolkning. UNAMSIL etablerades i oktober och uppdraget bestämdes skulle genomföras med en militär personal på upp emot 6000, även 260 militära observatörer beslutades skulle ingå för att stödja fredsavtalet. Att ta itu med de bristande grundläggande förhållanden som orsakat Sierra Leones civilbefolkning ett omfattande lidande under åren av strider inom landet, blev föremål för fallet UNAMSIL. Den ekonomiska och sociala tryggheten i hela landet förelåg i starkt behov av konkreta åtgärder. FN

ställdes inför utmaningen att stödja upprättandet av en ny kultur i Sierra Leone där mänskliga rättigheter kunde säkerställas efterlevas (United Nations 2000).

Mot bakgrunden av att UNAMSIL:s mandat antogs före UNSCR 1325 ingick inte frågorna om kvinnor, fred och säkerhet initialt för operationen. Indirekt skulle den nya diskussionen dock göra sig gällande i form av andra mekanismer i fallet (Nduka-Agwu 2009, s. 187-188). FN:s utvecklingsfond för kvinnor (UNIFEM) tog exempelvis plats i syftet att öka medvetenheten om huruvida policyåtgärder påverkar män och kvinnor på olika sätt samt för att ta fram åtgärder för att motverka resultat av ojämlikhet. UNIFEM tillsammans med FN:s "Gender Advisor" bar ansvaret för att inkludera ett genusperspektiv. "UN gender theme group" etablerades i Sierra Leone som ett forum för FN-organ inklusive UNAMSIL. Det direkta våldet var påtagligt under konflikten och drabbade i synnerhet civilbefolkningen, det sexuella våldet drabbade under de första åren minst hälften av kvinnorna. Den utbredda prostitutionen kunde uppmärksammas som ett sätt för kvinnorna att försörja sig. De flesta kvinnor som deltog i inbördeskriget kunde rapporteras senare blivit utstötta ur deras ursprungliga samhällen då de ansågs ha brutit mot traditionella könsnormer, exempelvis genom att de våldtagits, fött barn utanför äktenskapet eller använt vapen. Den kvinnliga marginaliseringen i deltagande och beslutsfattandeprocesser synliggjordes genom att kvinnorna varken inkluderades i avvärjningen, avmobiliseringen eller återintegreringsprocessen. Som ett resultat av att kvinnorna nekades att försörja sig inom den nya säkerhetssektorn efter inbördeskriget stod många kvinnor utan möjligheten till att varken försörja sig eller kunna bidra till samhället (Nduka-Agwu 2009, s. 188-189).

4. 2. 1. BESVARANDE AV FRÅGOR

UNITED NATIONS OBSERVER MISSION IN SIERRA LEONE (UNOMSIL)
1998-1999

1. BENÄMS DET KÖNSRELATERADE (DIREKTA) VÅLDET MOT KVINNOR I EN FYSISK OCH PSYKISK MENING?

FN betonade i resolutionerna det utbredda våldet mot civilbefolkningen, framförallt barnen i Sierra Leone och efterfrågade därför att genomföra program för att ta i beaktande krigsoffrens särskilda behov som ett resultat av det utbredda direkta våldet. FN underströk att våldet mot civilbefolkningen hade brutit mot de mänskliga rättigheterna och internationell rätt, kvinnor och barn betraktades som de i synnerhet mest utsatta under konflikten (UNSCR 1181 1998, s. 1). Det direkta våldet mot kvinnorna beskrevs i breda termer och inte i form av fysiskt respektive

psykiskt våld, våldet betraktades inte heller som könsrelaterat.

2. ERKÄNNES DET SEXUELLA VÅLDET MOT KVINNOR SOM ETT VERKTYG/ EN STRATEGI I KRIG OCH KONFLIKTER?

Det sexuella våldet mot kvinnor beaktades inte i FN:s resolutioner och kom inte till uttryck likt ett verktyg eller strategi i fallet.

3. BEAKTAS DET STRUKTURELLA VÅLDETS EFFEKTER PÅ BEGRÄNSADE MÖJLIGHETER/RESURSER FÖR KVINNOR?

FN uppmuntrade i resolutionerna till att fortsatt samarbeta med och stödja ECOMOG:s arbete i syfte att återupprätta säkerheten och stabiliteten i landet för att skydda civilbefolkningen och främja de fredsbevarande insatsernas möjligheter. FN gav uttryck för en strävan efter nationell försoning där de mänskliga rättigheterna beaktades vilket förslagsvis skulle uppnås genom ett ökat ansvarsutkrävande och genom avväpning samt demobilisering (UNSCR 1181 1998, s. 1). Stöd efterfrågades för återuppbyggnad genom en förbättrad tillgång av nödvändiga resurser, utveckling, ekonomisk och social återhämtning (UNSCR 1260 1999, s. 2). Ansträngningar för att ta i beaktande det strukturella våldet mot kvinnor uppmärksammades inte i FN:s resolutioner.

4. UTTRYCKS BEHOVET AV ATT SKYDDA KVINNOR EFTER TILLÄMPANDET AV PKO?

FN uppmanade i resolutionerna Sierra Leones regering till att samarbeta med United Nations Children's Fund, FN:s Office of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict liksom andra internationella myndigheter för att prioritera en långsiktig rehabilitering av de drabbade barnen i konflikten. Behovet av avväpning, demobilisering samt återanpassning betonades (UNSCR 1260 1999, s. 2-3). FN uppmuntrade likaså de inblandade parterna till att prioritera stöd för barnen som under konflikten hade utsatts för exempelvis stympning, sexuell exploatering, bortförande eller blivit rekryterade som soldater. Följaktligen eftersöktes rehabilitering för de traumatiserade barnen och skydd för de ensamkommande (UNSCR 1260 1999, s. 3). Behovet av att skydda kvinnor kom inte specifikt till uttryck.

5. NÄMNS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE ATT KVINNOR MARGINALISERAS I BESLUTFATTANDEPROCESSER?

Problematiken gällande den kvinnliga marginaliseringen beaktades inte i FN:s resolutioner för fallet.

6. BETRAKTAS KVINNOR SOM REELLA OCH POTENTIELLA AKTÖRER?

Diskussionen gällande kvinnor som reella liksom potentiella aktörer problematiserades inte i resolutionerna.

7. NÄMNS KVINNOR I SAMBAND MED MEKANISMER SOM SYFTAR TILL UTVECKLING AV PKO?

FN noterade under konfliktens gång Sierra Leones ansträngning i samarbetet med FN:s Office of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict och utsåg landet till ett av de pilotprojekt som genom högre koncentration och effektivare svar på barns särskilda behov, skulle hanteras i konfliktens efterverkningar och i det fredsbyggandet arbetet (UNSCR 1181 1998, s. 3). Uppmärksammades gjordes även ansträngningarna som Sierra Leones regering hade gjort för att upprätta en effektivare administration för att förbättra den demokratiska processen. Utvecklingen beskrevs däremot inte med hänsyn till den kvinnliga marginaliseringen i sammanhanget.

8. SYNLIKGÖRS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE DEN BEGRÄNSADE KVINNLIGA REPRESENTATIONEN?

Problematiken med den bristande kvinnliga representationen framkom inte i resolutionerna.

UNITED NATIONS MISSION IN SIERRA LEONE (UNAMSIL)

1999-2005

1. BENÄMS DET KÖNSRELATERADE (DIREKTA) VÅLDET MOT KVINNOR I EN FYSISK OCH PSYKISK MENING?

Det direkta fysiska våldet, likaså det överhängande hotet om fysiskt våld uppmärksammades i resolutionerna. Den sexuella exploateringen av kvinnor liksom barn framhölls som ett ytterst problematiskt förhållande i Sierra Leone, betonade därför att upprätthålla nolltoleransen i fallet UNAMSIL (UNSCR 1626 2005, s. 3).

2. ERKÄNNES DET SEXUELLA VÅLDET MOT KVINNOR SOM ETT VERKTYG/ EN STRATEGI I KRIG OCH KONFLIKTER?

FN uppmanade till effektiva åtgärder för att avskaffa straffriheten och välkomnade lanseringen av "Special Court" för Sierra Leone i vilken ansvarstagande och försoning avsågs prioriteras. Åtgärderna framhölls i resolutionerna bidra till att säkerställa efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna med särskild uppmärksamhet riktad till våldet mot kvinnor och barn samt med anledning av deras upprättelse (UNSCR 1626 2005, s. 1-2).

3. BEAKTAS DET STRUKTURELLA VÅLDETS EFFEKTER PÅ BEGRÄNSADE MÖJLIGHETER/RESURSER FÖR KVINNOR?

Det strukturella våldet mot kvinnorna i landet rörande de bristande resurserna i samband med konflikten markerades i FN:s resolutioner. Genom exempelvis friare rörlighet och ökad tillgång till varor önskade FN kunna förbättra de grundläggande förutsättningarna och säkerheten för kvinnorna (UNSCR 1562 2004, s. 2). Vikten av fria, rättvisa och öppna val betonades och FN uppmuntrade regeringen till att säkerställa nödvändiga förberedelser inför kommande val. Ett oberoende rättsväsende framhölls avgörande för att säkra en långsiktig fred och utveckling i landet för att skydda civilbefolkningen (UNSCR 1609 2005, s. 3).

4. UTTRYCKS BEHOVET AV ATT SKYDDA KVINNOR EFTER TILLÄMPANDET AV PKO?

FN framhöll i resolutionerna vikten av en effektiv konsolidering av stabiliteten i Sierra Leones samtliga myndigheter. Vidare eftersökte FN förbättrade möjligheter till återanpassning av före detta soldater, liksom betonade full respekt för de mänskliga rättigheterna och Rule of Law. Samtliga punkter åsyftade till att säkerställa skyddet av kvinnor och barn. Vidare betonade FN att fortsätta stödja Sierra Leones regering för att uppfylla målen (UNSCR 1609 2005, s. 1).

5. NÄMNS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE ATT KVINNOR MARGINALISERAS I BESLUTFATTANDEPROCESSER?

Problematiken med den kvinnliga marginaliseringen i beslutsfattandeprocesser beaktas inte i resolutionerna.

6. BETRAKTAS KVINNOR SOM REELLA OCH POTENTIELLA AKTÖRER?

Diskussionen angående kvinnor som reella liksom potentiella aktörer problematiserades inte i resolutionerna.

7. NÄMNS KVINNOR I SAMBAND MED MEKANISMER SOM SYFTAR TILL UTVECKLING AV PKO?

Långsiktiga lösningar för att skydda och inkludera civilbefolkningen beaktades genom krav på att övervaka, undersöka, rapportera samt främja respekten för mänskliga rättigheter (UNSCR 1562 2004, s. 2). Ett beaktande av den kvinnliga marginaliseringen nämns dock inte.

8. SYNLIKGÖRS PROBLEMATIKEN ANGÅENDE DEN BEGRÄNSADE KVINNliga REPRESENTATIONEN?

FN uppmuntrade Sierra Leones regering till att fortsatt prioritera arbetet för ett effektivare rättsväsende samt stärka de mekanismer som skulle kunna åtgärda problematiken med landets korruption. (UNSCR 1562 2004, s. 2-3). En närmare beskrivning av problematiken förekommer

inte i resolutionerna, ingalunda beaktas problematiken med den kvinnliga representationen.

Sammanfattningsvis kan resultatet av analysen utläsas i tabellen som följer nedan.

	LIBERIA		SIERA LEONE	
	UNOMIL	UNMIL	UNOMSIL	UNAMSIL
1. Benämns det könsrelaterade (direkta) våldet mot kvinnor i en fysisk och psykisk mening?	Nej.	Ja.	Delvis.	Ja.
2. Erkänns det sexuella våldet mot kvinnor som ett verktyg/en strategi i krig och konflikter?	Nej.	Ja.	Nej.	Delvis.
3. Beaktas det strukturella våldets effekter på begränsade möjligheter/resurser för kvinnor?	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.
4. Uttrycks behovet av att skydda kvinnor efter tillämpandet av PKO?	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.
5. Nämns problematiken angående att kvinnor marginaliseras i beslutsfattandeprocesser?	Nej.	Ja.	Nej.	Nej.
6. Betraktas kvinnor som reella och potentiella aktörer?	Nej.	Delvis.	Nej.	Nej.
7. Nämns kvinnor i samband med mekanismer som syftar till utveckling av PKO?	Nej.	Delvis.	Nej.	Nej.
8. Synliggörs problematiken angående den begränsade kvinnliga representationen?	Nej.	Ja.	Nej.	Nej.

5. SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION

Mot bakgrund av analysen som presenterades ovan besvarar jag i det här avsnittet uppsatsens övergripande frågeställning:

I vilken utsträckning har FN beaktat den feministiska säkerhetsteorins kritik i fredsbevarande operationer?

Med anledning av uppsatsens primärt beskrivande ansats vill jag inledningsvis betona att mina slutsatser kring FN:s beaktande av FST:s kritik skall tolkas som begränsade till inom de fall av PKO som varit föremål för den här undersökningen. Jag framhåller fortsatt att resultaten inte kommer att kunna generaliseras i någon bredare mening samt att några förklarande typer av slutledningar därför inte heller faller inom ramen för den här uppsatsens syfte. Ytterligare forskning kommer att krävas för att på ett heltäckande plan besvara frågan om UNSCR 1325 bredare och förändrande betydelse i samband med fall av PKO. Jag menar därför att resultaten bör betraktats som indikatorer i förhållande till forskningsfältet.

Jag presenterade i föregående avsnitt en tabell för att sammanfattningsvis illustrera i vilka avseenden som FST:s kritik till PKO beaktas i de berörda fallen UNOMIL, UNMIL, UNOMSIL samt UNAMSIL. I fallen UNOMIL och UNMIL tillämpade i Liberia kan en nästintill heltäckande skillnad synliggöras. Borstsätt från den sjätte och sjunde frågan (där ett beaktande blir svårare att avgöra) vilka inbegriper deltagande och beslutsfattande samt erfarenheter och kunskap, ser FST ut att utifrån mina operationella indikatorer ha beaktats i fallet UNMIL men inte i UNOMIL. I fallen UNOMSIL och UNAMSIL angående Sierra Leone blir bilden av i vilken utsträckning som FST har beaktats av FN mindre tydligt. I fallet UNOMSIL beaktas inte FST, dock i fler avseenden för UNAMSIL. I relation till frågorna om kvinnligt deltagande m.m. i UNMIL kunde beaktandet enklare avfärdas i UNAMSIL. Trenden av att kvinnor i PKO tenderar att betraktas som i behov av skydd snarare än som beskyddare (se exempelvis Tickner 1992, McKay 2004 eller Bellamy & Williams 2010) tycks stämma in på de båda fallen. Vad beträffar FN:s beaktande av FST rörande det direkta och strukturella våldet kan istället i de senare operationerna för Liberia och Sierra Leone konstateras ha beaktats.

Genomförandet av analysen kom i viss mån att underlättas då jag i mitt tolkningsarbete prioriterade intensitet framför frekvens. Jag kunde i resolutionerna gällande de senare fallen notera mer ingående beskrivningar av hur operationernas mandat skulle uppfyllas likaså av vilka bakomliggande anledningar, exempelvis i refererandet och återkallandet av resolutioner

om kvinnor, fred och säkerhet som UNSCR 1325. Möjligen med anledning av FN:s förändrade ställning i uppdragen. Jag valde att ställa två frågor inom varje kriterium för FST, frågorna blev förhållandevis många i både en positiv och negativ mening. Jag konstruerade med fördel öppna frågor för att inte riskera att gå miste om att ständigt bibehålla undersökningsfenomenet. Dock kan jag i efterhand se att de två sistnämnda kriterierna, i förlängningen frågorna, delvis skulle kunna tolkas som liktydiga. Möjligen kan resultatet härledas både till frågornas konstruktion och att FST gör en åtskillnad mellan erfarenheter/kunskap och deltagande/beslutsfattande för kvinnor i PKO, medan de för FN:s hållning och praktiska implementering inte har skiljs åt.

Jag har även avsett att mäta FN:s hållning uttryckt genom etablerandet av UNSCR 1325, i relation till FN:s praktiska implementering i form av de resolutioner som blivit föremål för de utvalda fallen. Jag berörde i mitt metodavsnitt att det hade varit intressant att även beakta forskning om hur FN:s implementering har sett ut i en bredare praktisk mening. Jag vill betona att det här är en viktig uppgift för framtida forskning att arbeta vidare med för att kunna ringa in utvecklingen. Jag har ingen befogenhet att stämma in i Tryggestads resonemang och slutsats om den normförändring som UNSCR 1325 har inneburit (2010). I linje med vad Willett betonar brister beaktandet av den kvinnliga marginaliseringen i beslutsfattandeprocesser även i de fall jag i den här uppsatsen har undersökt. I tillämpandet av UNOMSIL och UNAMSIL är det mindre tydligt, men angående fallen UNOMIL och UNMIL kan FN:s hållning och följaktligen praktiska implementering i större utsträckning härledas till FST:s kritik till fredsbevarande operationer efter etablerandet av UNSCR 1325.

REFERENSER

BÖCKER

Ackerly, B. A., Stern, M., & True, J. (Eds.) (2006). *Feminist methodologies for international relations*. Cambridge University Press.

Bellamy, Alex J. & Williams, Paul D. (2010). *Understanding Peacekeeping*. Cambridge: Polity Press.

Brock-Utne, Birgit (1989). *Feminist perspectives on peace and peace education*. New York: Pergamon Press.

Cohn, Carol (2013). *Women & Wars*. Cambridge: Polity Press.

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wägnerud, Lena (2012). *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

George, Alexander L. & Bennett, Andrew (2005). *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge: MIT Press.

Gerring, John (2007). *Case Study Research - Principles and Practices*. Leiden: Cambridge University.

McKay, Susan & Mazurana, Dyan i Christie, D., J., Wagner, R. V., & Winter, D. A. (Eds.). (2001). *Peace, Conflict, and Violence: Peace Psychology for the 21st Century*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Nye Jr., Joseph S. & Welch, David A. (2011). *Att förstå internationella konflikter*. Harlow: Prentice Hall.

Peoples, Columba & Vaughan-Williams, Nick (2010). *Critical Security Studies – An introduction*. New York: Routledge.

Steans, Jill (2013). *Gender & International Relations*. Cambridge: Polity Press.

Tickner, Ann (1992). *Gender in International Relations: Feminist Perspectives on Achieving International Security*. New York: Columbia University Press.

Weiss G., Thomas & Lee-Koo, Katrina i Devetak, Richard., Burke, Anthony & George, Jim (2012). *An Introduction to International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

Blanchard, Eric M. (2003). "Gender, International Relations, and the Development of Feminist Security Theory". *Chicago Journals: Journal of Women in Culture and Society*, Vol. 28, No. 4, pp. 1289-1312.

Carey, Henry F. (2001). "'Women and peace and security': The politics of implementing gender sensitivity norms in peacekeeping". *International Peacekeeping*, Vol. 8, No. 2, pp. 49-68.

Furtado, Francis J. (2008). "Human security". *International Journal*, Vol. 63, No. 2, pp. 405.

McKay, Susan (2004). "Women, Human Security, and Peace-building: A Feminist Analysis". *Conflict and Human Security: A Search for New Approaches of Peace-building. IPSHU English Research Report Series*, No. 19, pp 152-175.

Nduka-Agwu, Adibeli (2009). "'Doing Gender' After the War: Dealing with Gender Mainstreaming and Sexual Exploitation and Abuse in UN Peace Support Operations in Liberia and Sierra Leone". *Civil Wars*, Vol 11, No 2, pp. 179-199.

Seawright, Jason & Gerring, John (2008). "Case Selection Techniques in Case Study Research: A Menu of Qualitative and Quantitative Options". *Political Research Quarterly*, Vol. 61, pp. 294-308.

Swiss, Shana., Jennings, Peggy J., Aryee, Gladys V., Brown, Grace H., Jappah-Samukai, Ruth M., Kamara, Mary S., Schaack, Rosana D. T & Turay-Kanneh, Rojatu S. (1998). "Violence Against Women During the Liberian Civil Conflict". *The Journal of the American Medical Association*. Vol 279, No 8, pp. 625-629.

Stuvøy, Kirsti (2010). "Human Security Research Practices: Conceptualizing Security for Women's Crisis Centres in Russia". *Security Dialogue*, Vol. 41, No. 3, pp. 279-299.

Tryggestad, Torunn L. (2009). "Trick or Treat? The UN and Implementation of Security Council Resolution 1325 on Women, Peace and Security". *Global Governance*, Vol. 15, No. 4, pp. 539-557.

Willett, Susan (2010). "Introduction: Security Council Resolution 1325: Assessing the Impact on Women, Peace and Security". *International Peacekeeping*, Vol. 17, No. 2, pp. 142-158.

MSB. "Humanitär intervention". Publicerad 10 november 2011. Hämtad 25 april 2014.

<http://www.sakerhetspolitik.se/Sakerhetspolitik/Mansklig-sakerhet/Humanitar-intervention/>.

ICISS. "The Responsibility to Protect – Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty". Publicerad i december 2001, Ottawa. Hämtad 30 april 2014.

http://www.fn.se/Documents/FN-info/R2P/Commission-Report_ICISS.pdf

Svenska FN-förbundet. "Afrika". Hämtad 8 maj 2014. <http://www.globalis.se/Konflikter/Afrika/>.

United Nations, Department of Public Information, Peace and Security Section of DPI in cooperation with the Department of Peacekeeping Operations. "Peace and Security". Publicerad 2000. Hämtad 7 maj 2014. <http://www.un.org/en/peace/>.

United Nations, Department of Public Information, Peace and Security Section of DPI in cooperation with the Department of Peacekeeping Operations. "Sierra Leone – UNOMSIL". Publicerad 2000. Hämtad 6 maj 2014. <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomsil/UnomsilB.htm>.

United Nations, Department of Peacekeeping Operations. "Post Cold-War surge". Hämtad 5 maj 2014. <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/surge.shtml>

SÄKERHETSRESOLUTIONER

UNOMIL

United Nations, Security Council: S/RES/886. "Resolution 886 (1993)". Publicerad 22 september 1993.
<http://unscr.com/en/resolutions/866>.

United Nations, Security Council: S/RES/911. "Resolution 911 (1994)". Publicerad 21 april 1994.
<http://unscr.com/en/resolutions/911>.

United Nations, Security Council: S/RES/1001. "Resolution 1001 (1995)". Publicerad 30 juni 1995.
<http://unscr.com/en/resolutions/1001>.

United Nations, Security Council: S/RES/1020. "Resolution 1020 (1995)". Publicerad 10 november 1995. <http://unscr.com/en/resolutions/1020>.

United Nations, Security Council: S/RES/1041. "Resolution 1041 (1996)". Publicerad 29 januari 1996.
<http://unscr.com/en/resolutions/1041>.

United Nations, Security Council: S/RES/1059. "Resolution 1059 (1996)". Publicerad 31 maj 1996.
<http://unscr.com/en/resolutions/1059>.

United Nations, Security Council: S/RES/1071. "Resolution 1071 (1996)". Publicerad 30 augusti 1996.
<http://unscr.com/en/resolutions/1071>.

United Nations, Security Council: S/RES/1083. "Resolution 1083 (1996)". Publicerad 27 november 1996. <http://unscr.com/en/resolutions/1083>.

United Nations, Security Council: S/RES/1100. "Resolution 1100 (1997)". Publicerad 27 juni 1997.
<http://unscr.com/en/resolutions/1100>.

UNMIL

United Nations, Security Council: S/RES/1325. "Resolution 1325 (2000)". Publicerad 31 oktober 2000.
<http://unscr.com/en/resolutions/1325>.

United Nations, Security Council: S/RES/1509. "Resolution 1509 (2003)". Publicerad 19 september 2003. <http://unscr.com/en/resolutions/1509>.

United Nations, Security Council: S/RES/1609. "Resolution 1609 (2005)". Publicerad 24 juni 2005.

<http://unscr.com/en/resolutions/1609>.

United Nations, Security Council: S/RES/1674. "Resolution 1674 (2006)". Publicerad 28 april 2006.
<http://unscr.com/en/resolutions/1674>.

United Nations, Security Council: S/RES/1820. "Resolution 1820 (2008)". Publicerad 19 juni 2008.
<http://unscr.com/en/resolutions/1820>.

United Nations, Security Council: S/RES/1836. "Resolution 1836 (2008)". Publicerad 29 september 2008. <http://unscr.com/en/resolutions/1836>.

United Nations, Security Council: S/RES/1885. "Resolution 1885 (2009)". Publicerad 15 september 2009. <http://unscr.com/en/resolutions/1885>.

United Nations, Security Council: S/RES/1888. "Resolution 1888 (2009)". Publicerad 30 september 2009. <http://unscr.com/en/resolutions/1888>.

United Nations, Security Council: S/RES/1889. "Resolution 1889 (2009)". Publicerad 5 oktober 2009. <http://unscr.com/en/resolutions/1889>.

United Nations, Security Council: S/RES/1938. "Resolution 1938 (2010)". Publicerad 15 september 2010. <http://unscr.com/en/resolutions/1938>.

United Nations, Security Council: S/RES/2066. "Resolution 2066 (2010)". Publicerad 17 september 2012. <http://unscr.com/en/resolutions/2066>.

UNOMSIL

United Nations, Security Council: S/RES/1181. "Resolution 1181 (1998)". Publicerad 13 juli 1998.
<http://unscr.com/en/resolutions/1181>.

United Nations, Security Council: S/RES/1220. "Resolution 1220 (1999)". Publicerad 12 januari 1999.
<http://unscr.com/en/resolutions/1220>.

United Nations, Security Council: S/RES/1231. "Resolution 1231 (1999)". Publicerad 11 mars 1999.
<http://unscr.com/en/resolutions/1231>.

United Nations, Security Council: S/RES/1260. "Resolution 1260 (1999)". Publicerad 20 augusti 1999.
<http://unscr.com/en/resolutions/1260>.

United Nations, Security Council: S/RES/1270. "Resolution 1270 (1999)". Publicerad 22 oktober 1999. <http://unscr.com/en/resolutions/1270>.

United Nations, Security Council: S/RES/1436. "Resolution 1436 (2002)". Publicerad 24 september 2002. <http://unscr.com/en/resolutions/1436>.

United Nations, Security Council: S/RES/1470. "Resolution 1470 (2003)". Publicerad 27 mars 2003. <http://unscr.com/en/resolutions/1470>.

United Nations, Security Council: S/RES/1508. "Resolution 1508 (2003)". Publicerad 19 september 2003. <http://unscr.com/en/resolutions/1508>.

United Nations, Security Council: S/RES/1537. "Resolution 1537 (2004)". Publicerad 30 mars 2004. <http://unscr.com/en/resolutions/1537>.

United Nations, Security Council: S/RES/1562. "Resolution 1562 (2004)". Publicerad 17 september 2004. <http://unscr.com/en/resolutions/1562>.

United Nations, Security Council: S/RES/1609. "Resolution 1609 (2005)". Publicerad 24 juni 2005. <http://unscr.com/en/resolutions/1609>.

United Nations, Security Council: S/RES/1610. "Resolution 1610 (2005)". Publicerad 30 juni 2005. <http://unscr.com/en/resolutions/1610>.

United Nations, Security Council: S/RES/1620. "Resolution 1620 (2005)". Publicerad 31 augusti 2005. <http://unscr.com/en/resolutions/1620>.

United Nations, Security Council: S/RES/1626. "Resolution 1626 (2005)". Publicerad 19 september 2005. <http://unscr.com/en/resolutions/1626>.